

Наше Слowo

PIK LXVII № 35 (3394) ВАРШАВА, 28 СЕРПНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Фото з офіційного сайту президента Польщі/автор – Марек Боравський

Олена Боднар-Потопник та Ванда Трачик-Ставська

Василь Зварич, Віталій Білий, Юрій Рейт

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України в Польщі

«Це виклик для нашого покоління»

Як відбулась акція «Полум'я братерства» у Варшаві

Польсько-українські стосунки з початком повномасштабної війни в Україні набули нових сенсів. Як і понад 100 років тому, обидві держави борються проти одного ворога – росії. Тож традиційні акції «Полум'я братерства», які організовує Пласт – українська скаутська організація в Польщі і Програмний рух дослідників в Об'єднанні польських гарцерів та які відбуваються щороку 14 серпня у місцях поховання воїнів Української Народної Республіки й Української Галицької армії, цього року перейшли в інший формат.

Як розповіла голова Крайової пластової старшини Олена Боднар-Потопник, цьогоріч акцію провели у 25 польських містах, а також у Львові та Києві:

– Змінилось те, що ми не робимо акцію лише на кладовищах, а у різних містах, щоб привернути більше уваги. Тепер ми зустрічаємось в різних точках двох країн та співаємо гімн Польщі та України.

У Варшаві акція відбулась на православному кладовищі на Волі, де зібралось декілька десятків українців та поляків, представники духовенства, українські дипломати, представники громадських організацій та міської влади.

Офіційна частина акції «Полум'я братерства» розпочалась зі спільної молитви за загиблих воїнів, які поховані на кладовищі, та тих, хто загинув у війні в Україні.

Олена Боднар-Потопник зазначила, що поховані на цьому кладовищі бійці 100 років тому зробили свій вибір – хотіли незалежної, вільної України, яка буде належати до сім'ї цивілізованих і демократичних держав. російська імперія не може змиритись з існуванням незалежної України, не може терпіти демократії та свободи в країнах довкола себе і готова нищити та вбивати для того, щоб розповсюджувати притаманний для себе тоталітаризм.

– Сьогоднішню війну від війни 100 років тому відрізняє те, що ми не боремось за створення України, а вона в нас є вже понад 30 років. Держава, в якій процвітає українська культура та українська мова. Держава, яку захищають сильні та завзяті збройні сили. Мільйони волонтерів, які щодня допомагають наблизитись до спільної перемоги. Кожен з нас робить щодня свій вибір, підтримує і дорожить цією державою. Довелось нам жити в момент, коли росія знову хоче стерти українство з лиця землі. Але цього разу це ми зітремо з лиця землі російський імперіалізм. Бо демократія, свобода і права людини не можуть програти в цьому протистоянні.

ні. Не можемо програти, маючи підтримку наших союзників – дружньої Польщі та інших країн, – сказала у своїй промові пластунок.

Віцеголова Програмного руху дослідників в Об'єднанні польських гарцерів Матеуш Стахевич зазначив, що в цей складний час українці та поляки мають триматись разом та разом йти до перемоги, яким би складним не був цей шлях.

– Це виклик для нашого покоління. Сьогодні жовто-блакитний – це колір свободи, демократії та сили, – сказав гарцер.

Після покладання квітів до могил воїнів УНР пластуни запалили свічки, які символізують єднання Польщі та України у вшануванні пам'яті своїх героїв.

ПОДІЇ

«Полум'я братерства» у Білостоці

Як і минулими роками, Білосток приєднався до акції «Полум'я братерства». 14 серпня у центрі міста зустрілися українці і поляки, щоб нагадати про спільну боротьбу польського війська та воїнів УНР проти більшовиків в 1920 році та вшанувати пам'ять забутих українських героїв. Акція мала також сучасний вимір – стала формою протесту проти злочинної агресії росії в Україні.

У Білостоці подія відбулася втретє. Її ініціатором став пластун Дарко Шипка, який у 2020 році залучив до організації заходу друзів-поляків з Союзу польського гарцєрства. Минулими роками акцію було проведено на православному цвинтарі, біля могили інженера Олексія Март'яніва. Цього року врочистість мала ширший характер та відбулася в центрі Білостока.

«Хочемо показати якомога більшої кількості поляків і українців, що така акція існує, — пояснив Дарко Шипка з Пласту — української скаутської організації в Польщі. — Ми вшановуємо пам'ять полеглих воїнів Української Народної Республіки, які в 1920 році воювали разом з поляками проти більшовиків, та хочемо створити дружні,

братерські стосунки з польським народом. З огляду на те, що зараз діється в Україні, нам варто разом триматися та одне одному допомагати».

В акції взяли участь, перш за все, українці, які мешкають у Білостоці, серед них були і утікачі від війни. Юля Лисун приїхала до міста з Дніпра з сестрою і небожем.

«Я прийшла на цю акцію, бо хотіла подивитися, скільки українців приїхало сюди, і їх насправді дуже багато. Ми відчуваємо в Польщі дуже велику підтримку і щиро дякуємо за це. Бачили людей,

які приїхали з гарячих точок, і чули їхні історії. Ми не можемо це навіть уявити, настільки це жахливо. В Дніпрі зараз спокійно, і дай Бог, щоб так і лишалося. Ми віримо у мир, віримо у перемогу».

Під час акції прозвучали гімни Польщі та України. Учасники мітингу також заспівали польсько-українську пісню братерства.

«Український і польський народи завжди разом, попри історичні проблеми, — сказав Дарко Шипка. — Це сусіди, які допомагають і підтримують одне одного у відсічі ворогам. Понад сто років тому українські воїни разом з польськими тут, на території Польщі, відбили більшовицьку навалу. На жаль, схожа ситуація сьогодні в Україні — маємо російську агресію. І ми відчуваємо дуже велику допомогу з боку поляків. Я гадаю, що наше майбутнє — спільне життя у допомозі одне одному».

За тих, хто загинув за свободу Польщі та України, а також за загиблих у злочинній путінській війні проти України молився о. Андрій Залевський з української греко-католицької парафії Пресвятої Трійці в Білостоці.

«Ця третя акція, яку проводимо, пов'язана з нинішньою ситуацією в

Україні, з війною — сказав священник. — На жаль, повторюється те, що вже було сто років тому. Слава Богу, ми знову об'єднуємося з поляками і хочемо їм подякувати за те, що вони так широко прийняли українців у своїх домівках».

Після акції в центрі міста учасники відвідали православний цвинтар у Білостоці. Саме там два роки тому було ініційовано врочистості, присвячені Варшавській битві 1920 року та її героям.

Акція тривала біля могили сотника Армії Української Народної Республіки, інженера Олексія Март'яніва. Він мешкав у Білостоці, де помер 6 квітня 1929 року.

«Це була одна з могил, ідентифікованих у Білостоці, — пояснила Наталія Шипка, сім'я якої започаткувала акцію та щорічно займається її організацією. — Насправді таких поховань було набагато більше. З огляду на час, який минув, вони є зазвичай без догляду, без опіки. Ми маємо списки воїнів, які тут поховані, і треба їх просто відшукати на цвинтарях. Проблема в тому, що можуть бути інакше написані прізвища, але ці люди тут поховані, і їх слід ідентифікувати».

Могила сотника Март'яніва наразі єдина, яку вдалося віднайти на білостоцькому кладовищі. Уже третій рік поспіль вона перебуває під опікою місцевих активістів з Пласту. Також тут з 2020 року зустрічаються українці і поляки, щоб запалити свічку пам'яті та вшанувати героїв, про яких ніхто протягом довгих років не пам'ятав. Сподіваємося, що акція «Полум'я братерства» буде спонукати знайти інші могили та повернути пам'ять про воїнів УНР у Білостоці — колишніх союзників поляків у боротьбі з російським агресором.

Цьогорічна акція вкотре стала можливістю нагадати про спільні події польсько-української історії, показати єдність польського і українського народів та сказати «ні» ганебній путінській війні. ■

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

Продовження з 1 сторінки

Посол України в Республіці Польща Василь Зварич під час своєї промови зазначив, що йому надзвичайно зворушливо стояти на цьому місці сьогодні, адже у 2019 році він брав участь у такій події ще як звичайний дипломат.

— Дуже приємно бачити, як ця ініціатива стала дуже доброю традицією, а братерство перетворилось на справжню реальність. Ця реальність втілюється сьогодні у величезній солідарності, у величезному добрі та великих серцях поляків до українців, — зазначив Василь Зварич.

Також він подякував всім полякам, які перед обличчям російської агресії показали велике братерство, відкрили своє серце та будинки для українських матерів, дітей, старших людей. Наразі є великий фундамент, на якому можемо будувати наше спільне братерство, вважає посол.

— 100 років тому поховані тут герої України заклали справжній фундамент братерства по зброї, 100 років тому плече в плече українці та поляки давали відсіч більшовикам. Минуло 100 років, а ворог залишається той самий. І методи, які застосовує ворог, залишаються ті ж самі — тероризм і геноцид. Все це ми бачимо сьогодні в Україні, все це чинить той же самий ворог, який століття тому намагався загарбати всю Європу. Але ми вже мали приклад величезних, спільних, переможних битв і разом

тоді оборонили Європу від більшовизму. Впевнений, що зараз разом можемо боронити Європу від російського імперіалізму. Дуже хотів би, щоб цей промінь братерства полинув зараз до наших військових в Україні та наповнив їх оптимізмом і вірою в перемогу. А перемога буде, і ніхто в цьому сьогодні не сумнівається, бо якщо два таких великих народи разом, якщо ці два наші прапори разом тримають діти — у нас буде велике майбутнє. На зло нашим ворогам ми переможемо, на зло нашим ворогам ми збудемо велику європейську державу в єдиній європейській родині і це буде заслуга кожного з вас, кожного, хто тут сьогодні запалює це полум'я братерства, — промовив посол.

Особливо емоційною та сильною була промова учасниці Варшавського повстання Ванди Трачик-Ставської, яка закликала українських жінок разом з дітьми розповідати всьому світу про війну в Україні, бути голосом чоловіків, які зараз захищають країну, та не боятися:

— Просіть для своїх чоловіків, братів, батьків професійної зброї. Якщо будете мати якісну, інноваційну зброю, то кожен військовий за чотирьох буде. Я кричу на весь світ, щоб люди пам'ятали, що ця війна — це війна за демократію, вона про рівність, про рятунок для кожної людини. Але й про рятунок для землі.

Жінка також звернулась до світових лідерів:

— Дайте зброю, яка закрий небо. Дайте зброю, яка буде важлива та точна. Нам її не дали, тому ми мусили капітулювати, але ми винесли з цього пам'ять про те, що таке війна і що ніде не хочемо війни. Хто може працювати, стріляти, має йти на оборону України, бо ми маємо не допустити третьої світової.

Під час покладання квітів на іншій частині кладовища член Ради Громадської ініціативи за доглядом могил воїнів УНР у Варшаві Юрій Рейт акцентував на тому, що без пам'яті про минуле ніхто не буде шанувати нас. Саме тому він попросив українську діаспору в різних країнах світу писати звернення, щоб повернути пам'ять своїм героям.

На завершення акції всі присутні заспівали пісню «Гей сьостро!», яку лише нещодавно створив Олександр Ярулоша з гурту «Гайдамаки» разом з Павлом «Маршалом» з Pull The Wire та Пйотром «Диким» Ханцевічем. Також завдяки спільним зусиллям Надії Шуль та Марціна Гербіша вдалося створити кліп. Він доступний до перегляду, зокрема, на фейсбук-сторінці «Płomień Braterstwa — Полум'я Братерства» (facebook.com/plomien.braterstwa).

— Нам хотілося, щоб цього року було щось на цій акції, що об'єднує нас. Так з'явилася польсько-українська пісня «Гей сьостро!», яка прозвучить на всіх акціях «Полум'я братерства», — зазначила одна з авторок слів та ініціаторка запису Олена Боднар-Потопник.

На питання, як змінились стосунки поляків з українцями з початку повномасштабної війни, Олена відповіла, що поляки — це історично народ, який не дружить з росією:

— У нас є ідея спільного ворога, яка об'єднує два народи. Друга ідея — потреба допомогти ближньому. Попри історичні негаразди, все одно теперішня ситуація є сильнішою. Проте радикально не змінюється ставлення людей, які раніше були, так би мовити, антиукраїнські. По нашій акції ми бачимо, що є хейтери, які проти того, щоб допомагати Україні, їх дратує, що українська тема постійно присутня в медіа. А є люди, які були байдужі до України, але зараз переконались, що можна позитивніше ставитись до неї.

Після завершення акції учасники ще довго спілкувались між собою та вкотре продемонстрували, що братерство лише зміцнюється у важких ситуаціях.

Слід додати, що за кілька годин до події на православному цвинтарі у Волі президент Польщі Анджей Дуда поклав вінок до пам'ятника воїнам УНР. Президента супроводжували голова Бюро національної безпеки Павел Солох та міністр Войцех Колярський, а також посол України Василь Зварич. Присутній був теж член Ради Громадської ініціативи за доглядом могил воїнів УНР у Варшаві Юрій Рейт. ■

Марина ОДНОРОГ

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

50-ліття чоловічого хору «Журавлі»

Фото з архіву хору

4 вересня відбудеться святкування 50-ліття українського чоловічого хору «Журавлі» у Кракові. Концерт почнеться в краківській філармонії о 16:00.

У програмі — народні, козацькі та стрілецькі пісні і марші.

Як зазначають організатори події, гурток Об'єднання українців у Кракові, ювілей «Журавлів» — це виняткове свято і втілення української культури в Польщі. Хор існує з 1972 року і є репрезентативним чоловічим хором Об'єднання українців у Польщі. Його диригентом майже двадцять років є колишній «журавель» Ярослав Вуйчик. Протягом усього існування в хорі співало понад 200 артистів з різних куточків Польщі.

Репертуар хору складається з пісень української церковної та світської музики різних епох. Колектив здобув багато нагород на фестивалях хорової музики. «Журавлі» мали численні турне по Україні, Словаччині, колишній Югославії, Бельгії, Нідерландах, Німеччині, Італії, Великобританії, США та Канаді, дали кілька сотень концертів у Польщі. Протягом останніх пів року «Журавлі» брали участь у благодійних концертах, зокрема у Вроцлаві, Ілаві, Ольштині, Перемішлі. Зібрані під час подій кошти хористи передали організаціям, які допомагають ЗСУ.

Урочистий концерт у Вроцлаві

З нагоди відзначення 31-ї річниці незалежності України Генеральне консульство України у Вроцлаві та вроцлавський гурток Об'єднання українців у Польщі організували урочистий концерт «Найгарніші голоси львівської опери — класика української, польської та італійської опери». Під час заходу гості мали нагоду почути оперні твори польського та українського композиторів Станіслава Монюшка і Миколи Лисенка, а також італійських композиторів Джузеппе Верді та Джакомо Пуччині. Концерт відбувся 25 серпня у вроцлавському оперному театрі.

«Живий ланцюг» єднання — також у Польщі

24 серпня, у День Незалежності України, українців у всьому світі закликали виходити на центральні вулиці міст, в яких вони зараз перебувають, щоб утворити «живі ланцюги» єднання. Вперше українські активісти організували «ланцюг» на початку війни у 2014 році. Головна мета акції — згуртувати українську спільноту за кордоном, вкотре привернути увагу світу до України та нагадати про те, що свобода є найвищою цінністю.

«Свобода має багато визначень. Та в одному однакова для всіх: вона ніколи не буває легким здобутком. Свобода — надбання тих, хто має сміливість її захищати. Словом і ділом, потом і кров'ю, гучними лозунгами та тихими вчинками, на площах міст і на полях боїв. Бо свободу не дають. Її виборюють, декларують, оспівують. За неї стоять до останнього», — йдеться в маніфесті акції.

Цього року війна не дозволила проводити масові заходи в Україні, тому «живий ланцюг» у День Незалежності створили за кордоном, у тому числі в великих польських містах.

«Серце для України»

З 19 по 24 серпня на центральних площах польських міст відбувся захід з нагоди Дня Незалежності України під гаслом «Серце для України». «Основна мета події — висловити вдячність полякам, які виявили справжнє братерство, відкривши свої серця та домівки, пропонуючи допомогу та захист українцям у такий важкий для нашої країни час», — пишуть організатори акції.

Крім слів подяки керівникам державних установ, громадських та християнських організацій, присутні почули виступи українських музичних гуртів та молитву за Україну. Для наймолодших організатори підготували сімейні та дитячі розважальні зони. Можна було також спробувати українські смаколики.

Захід було проведено, зокрема, у центрі Варшави, Катовиць, Гданська, Любліна, Бидгоща, Кракова, Познані, Холма, Вроцлава, Нарви та Шитна. Подія відбувалася під почесним патронатом Посольства України в Польщі.

«ТНМК» з благодійними концертами у Польщі

21-23 серпня з благодійним туром до Дня Незалежності України Польщу відвідав український хіп-хоп-гурт «Танок на Майдані Конго» (ТНМК). Концерти пройшли у Кракові, Гданську та Познані. Частину коштів із продажу квитків музиканти спрямували на допомогу армії та кільком конкретним Будинкам соціальної допомоги.

Сергій Жадан — «Людина року»

17 серпня у Варшаві Сергій Жадан отримав нагороду «Людина року» за версією «Газети Виборчої», якою письменника відзначили у травні.

«Я приймаю цю нагороду від імені всіх українців на знак вдячності за відданість захисту Батьківщини та боротьбу з окупантами. Весь мій народ бореться за свободу і незалежність, за те, щоб бути частиною нашої спільної цивілізації», — сказав під час урочистостей Сергій Жадан, слова якого цитує «Газета Виборча».

Нагороду українцю вручав Ярослав Курський, заступник головного редактора «Газети Виборчої». Він наголосив, що титул «Людина року» стане чудовим доповненням до ролі письменника та активіста, яку взяв на себе Сергій Жадан. «Ми не приховуємо, що ти для нас — еманція, уособлення всіх тих, хто вирішив повстати проти зла», — сказав Ярослав Курський.

Серед гостей урочистості був польський письменник та перекладач Яцек Бохенський. У своєму привітанні 96-річний публіцист зазначив, що він вдячний Жадану не лише за його здобутки, але й за те, що він зміг відмовитись від творчої праці заради виконання своїх громадянських обов'язків.

«Я ціную величезні зусилля людини, яка — і як письменник, і як громадянин — для України, для Польщі, для Європи та світу зробила надзвичайні речі», — наголосив Яцек Бохенський.

«Газета Виборча» на своїх сторінках написала, як під час обговорення кандидатур цьогорічних лауреатів титулу «Людини року» у редакції дійшли думки, що мають вшанувати когось з України — людину, яка бере участь у боротьбі з російською агресією. «Список достойних осіб був дуже довгий, його відкривав президент Володимир Зеленський, до нього також входили: віцепрем'єр-міністерка Ірина Верещук, мери Києва, Маріуполя, Миколаєва та Харкова, там були українські командири і дипломати, солдати і рятувальники. Україна стала землею героїв. (...) Нашу розмову перервав Адам Міхнік, який розповів про видатного українського письменника, що став відомим ще до війни. А коли вона спалахнула, він вирішив не виїжджати з Харкова, що знаходиться всього за 20 кілометрів від російського кордону. Він не виїхав, попри те, що росіяни жорстоко бомбардують місто, а зайнявся тим, до чого мають покликання письменники під час війни: підіймати настрій людям, зміцнювати їхній дух, організовувати концерти у переобладнаних на бомбосховище станції харківського метро. Він відвідує поранених у госпіталях, відвозить спорядження бійцям на фронті. Водночас захищає українську культуру від росії. Така дивовижна постать — Сергій Жадан. Наша Людина року-2022», — пише видання.

Нагадаємо, що Сергій Жадан перебував в Польщі з благодійними виступами. Перший відбувся у Варшаві 17 серпня. Наступні пройшли у Кракові та Любліні.

Українців відзначили премією імені Єжи Гедройця

Письменник Сергій Жадан, міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба, історикня та професорка Києво-Могилянської академії Наталія Яковенко, а також о. Сергій Дмитрієв, який супроводжує бійців, що воюють на фронті, стали лауреатами премії імені Єжи Гедройця. Нагороду присуджує Польсько-литовський форум співпраці та діалогу. Вручення премії відбулося 16 серпня в Королівському замку у Варшаві.

Голова української дипломатичної місії, який приєднався до церемонії через інтернет, у своїй короткій промові подякував полякам і литовцям, які першими почали допомагати Україні після початку російської

агресії 24 лютого. Він підкреслив, що майбутня перемога України стане також перемогою двох інших країн Люблінського трикутника — Литви та Польщі. Дипломат закликав впровадити санкції, які заборонять в'їзд громадян росії на територію Євросоюзу, створити трибунал, який би судив російські злочини, а також визнати цю країну спонсором тероризму.

Сергій Жадан, який був присутній на врученні премії (на фото посередині), зазначив, що сьогодні українці діляться не на письменників і не письменників, а на тих, хто бореться і не бореться за свободу.

«Сьогодні українці борються за свободу та гідність України та всієї Європи. Армія — це скелет, наповнений любов'ю українців», — сказав Сергій Жадан.

Особливу подяку він висловив полякам та литовцям на своїй фейсбук-сторінці.

Письменник зазначає, що це «чудова нагода подякувати всім тим полякам і литовцям — політикам, журналістам, активістам, волонтерам, тисячам громадян цих країн — які від початку повномасштабного російського вторгнення підтримують Україну, допомагають українцям, сприймають наші болі, трагедії, віру та впевненість як власні».

«Зрозуміло, що нині всі нагороди, всі оплески й усі жести солідарності є передусім виявом підтримки всіх без винятку українців, які борються за свою свободу. І за цю підтримку хочеться ще раз подякувати. Історія твориться важко й криво, але цього разу ми самі закладаємо її підмурок», — написав Сергій Жадан, який є першим українським автором, нагородженим літературною премією імені Єжи Гедройця.

Президент України та головнокомандувач ЗСУ привітали поляків з Днем Польського війська

Фото — скріншот з відео

Володимир Зеленський в опублікованих 15 серпня привітаннях для польського народу подякував Польщі за підтримку та висловив сподівання на якнайшвидшу перемогу у війні. Ролик було записано польською мовою.

В короткому відео голова держави наголосив на тому, що сьогодні поляки та українці дійшли згоди в найбільш важливому питанні для обох народів — питанні про свободу. Зеленський також зазначив, що тільки разом українці та поляки зможуть захистити незалежність своїх держав.

«І ми справді разом — як друзі, союзники та брати. Разом боремося. І обов'язково відсвяткуємо нашу і вашу перемогу в битві за свободу й спільне європейське майбутнє, яке твориться зараз, за нашого життя», — наголосив президент.

Відеозвернення Володимир Зеленський завершив побажанням якнайшвидшої перемоги: «І від усієї душі бажаю одного — якнайшвидшої перемоги. Слава Польщі! Слава Україні!»

Також ролик польською мовою з нагоди свята Польського війська записав головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний (*на фото*). Український генерал зазначив, що у Варшавській битві поляки відстояли свою державність та врятували Європу від більшовицької навали. Залужний нагадав, що союзником Польщі у тій війні була Українська Народна Республіка.

«Сьогодні, як і 102 роки тому, ми знову разом протистоїмо спільному багатовіковому ворогу. Широ вдячний польському народу за допомогу і підтримку у цей складний час!» — сказав очільник ЗСУ. Привітання головнокомандувач Валерій Залужний завершив словами: «Ми боремося за нашу та вашу свободу. Разом переможемо!»

Слід додати, що 15 серпня з нагоди Дня Польського війська квіти до пам'ятника воїнам Української Народної Республіки на Православному кладовищі на варшавській Волі поклав міністр культури та національної спадщини Польщі Пйотр Глінський.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ПОДІЇ

Фото автора статті

Союзники – ті самі, і той самий ворог

Героєм «Полум'я братерства» в Кентшині є солдат Армії УНР Андрій Дмитренко. Він був композитором та диригентом військових і церковних хорів. Помер у 1967 році.

Місцеві українці та поляки вчетверте вшанували його пам'ять. На могилі солдата запалили лампадки та поклали квіти. Присутніх привітав голова місцевого Союзу польських гарцерів Станіслав Іванюк. Богослужіння очолив парох місцевої православної парафії капелан Павло Себесевич. «На жаль, те, що відбувалося понад сто років тому, нині знов триває в Україні», — говорив духовник про сьогодишню війну. За його словами, найгіршим, що може трапитися зараз, є призвичаєння людей до агресії. «Доки не замовкнуть постріли (...), ми мусимо триматися і допомагати усіма можливими способами», — певен він.

Про історичні події, що відбулися 1920 року, і паралелі із сучасністю говорила і координаторка акції та пластунка Дарія Оринчак: «Після ста років знов маємо війну. Союзники — ті самі, і той самий ворог». Вона підкреслила, що Україна бореться не тільки за своє існування, але й за майбутнє поляків. Дарія Оринчак каже, що під час теперішнього військового конфлікту поляки «склали екзамен» на те, аби бути справжніми громадянами, добрими сусідами та гуманними людьми.

Слово взяв також голова кентшинського гуртка Об'єднання українців у Польщі Андрій Сидор, який підкреслив, що понад сто років тому Польща врятувала Європу від більшовицької навали. «А сьогодні Україна захищає Європу від „руського міра“: бандитів, фашистів, терористів, які вбивають не-

винних дітей і жінок», — відзначав Андрій Сидор. Він висловив сподівання на перемогу України і подякував польській владі та суспільству за підтримку країни у її боротьбі.

У північному містечку, Гурові-Ілавецькому, зустріч відбулася на могилі Максима Марушечка, солдата армії Семена Петлюри. Він спочиває разом із дружиною Софією, яка була медсестрою у армії. Подружжя було виселене під час акції «Вісла» і потрапило до околиці Бартошиць. Тут також відбувся молебень під час «Полум'я братерства», хвилиною мовчання вшанували жертв війни в Україні, поставили лампадки та поклали квіти.

Акція в Гурові-Ілавецькому відбулася з ініціативи голови бартошицького Союзу польських гарцерів Павла Волоха та української школи ім. Лесі Українки в Бартошицях. Панахиду відправив о. сотрудник Артем Наконечний. Директорка бартошицької школи Любомира Тхір зауважує, що акція дає змогу розвіювати стереотипи щодо українців і сприяє налагодженню дружніх стосунків між сусідами. «Дуже важливо те, що ми тут показуємо: українці також віддавали своє життя за свободу Польщі. Донедавна такі факти замовчувалися», — підкреслює директорка. На її думку, такі заходи сприяють побудові кращого майбутнього без ненависті, агресії і жорстокості.

На могилі подружжя Марушечків зустрілось близько 50 осіб, у тому числі їхні нащадки та втікачі від війни в Україні. ■

Григорій СПОДАРИК

Фото з архіву Любомири Тхір

«Полум'я братерства»

Фото з фейсбук-сторінки Пласт Польща

Фото з фейсбук-сторінки Пласт Польща

Фото з фейсбук-сторінки Пласт Польща

Фото з фейсбук-сторінки о. Богдана Степана

УКРАЇНА

У Києві виготовляють унікальні ударні дрони, не гірші за Bayraktar

132 інженери-волонтери, повністю технічно оснащена лабораторія та 170 унікальних розвідувальних коптерів – такі результати роботи першої в Києві дронарні, що займається серійним виробництвом бойових «пташок» для українського фронту. Спільно з ГО «Жіночий ветеранський рух» вони зібрали вже 600 тисяч грн, які витратили на закупівлю 3D-принтерів, верстатів, інструментів та паяльних станцій – іншими словами, усього, що є у лабораторії.

▲ Катерина Приймак, Максим Шеремет, співачка Аліна Паш з колегою

Про майстерню

Це історія про першу в Києві лабораторію, де виготовляють серійні ударні системи. Запитів на дрони настільки багато, що у хлопців досі залишається 1500 необроблених заявок. Виготовлення пташки – результат роботи цілої команди і кропіткий процес, що займає до 3 тижнів.

Дронарню заснував 26-річний Максим Шеремет, інженер, що до війни працював на державний концерн «Укроборонпром». Там він керував проектом «Берегиня» – разом із командою вони створили перший бойовий розвідувальний дрон для української армії.

Використовуючи досвід, що Шеремет отримав під час роботи в британській компанії, яка займалась розробкою дронів для американського спецназу, він із командою створив «Бандерик» – бойовий дрон із телевізійною системою на одноосовому підвісі. Тоді ж, за його словами, він зрозумів потреби українських військових. Однією з них була потреба у розвідувальних системах.

Катерина Приймак, голова громадської організації «Жіночий ветеранський рух», при якому функціонує дронарня, розповідає: «Якщо раніше (на

початку війни в 2014 році) для розвідки відправляли людей, ризикуючи їхнім життям, то зараз можна просто запустити „пташку“. І так за 2-3 тисячі доларів (орієнтовна вартість дрона) можна зберегти людські життя».

Зараз російсько-українську війну можна назвати «Війною дронів», адже в Україні недостатньо озброєння, а системи скиду дозволяють бити на відстані і легко виходити з важких ситуацій.

«Дрони – це „очі“ на фронті, – продовжує Катерина. – Наразі серед військових з'явилось дуже багато жінок-аеророзвідниць, це окремі феномени. У 2014 році багато жінок пішло на фронт, але їх часто не допускали до бойових дій. Тож вони почали освоювати «пташок» і згодом змогли виконувати бойові завдання. Вісім років тому наша співзасновниця Марія Берлінська відкрила Центр підтримки аеророзвідки і почала розвозити дрони на фронт, підтримуючи жіноч-військових».

Ще десять років тому слово «дрон» в Україні звучало як щось із далекого майбутнього. А сьогодні київська дронарня виготовляє близько 30 систем скиду на тиждень.

Робочий день у лабораторії починається о 9-й ранку і закінчується близько

10 вечора. Головний інженер дронарні розповідає: «У перші місяці війни я з командою навіть ночував у майстерні. За часів Ірпеня (перебування російських військ у Київській області – прим. авт.) пам'ятаю, як сиджу, паяю собі щось, а вікна трясуться, бо поряд на Кільцевій дорозі стоїть і гатить наша артилерія. Тоді тільки про одне думав: як же ви дістали, орки, просто дайте спокійно допаяти».

Про «Бандерик» і його унікальність

«Бандерик» – це перший серійний бойовий дальноліт з тепловізійним модулем на одноосовому підвісі. Це означає, що «пташка» може бачити в темноті усе, що попереду і внизу, за рахунок повороту камери. До речі, звичайні FPV-дрони не можуть нахилити камеру вниз і зависати в повітрі. «Бандерик» може.

«Ми першими почали прикріплювати тепловізійний модуль до дрона. Закуповуємо дешеві модулі, що у мирному житті використовуються для телефонів. Так ми економимо у 3-4 рази, бо модуль найвищого рівня коштує 3-4 тисячі доларів», – пояснює Максим.

Але це опція для «молодшого брата». Для великого ударного «Бандерика» хлопці використовують дорожчі тепловізійні модулі, тож собівартість «пташки» зростає до 70-80 тисяч гривень. Але його цінність вища за цю суму. Окрім того, за словами Максима, жоден із переданих на фронт великих «Бандериків» не був знищений – українські пілоти використовують їх досі.

«Ми передаємо найдорожчі дрони лише досвідченим пілотам», – коментує Шеремет. Кожному із них інженер видає спеціальний шеврон – такий мають лише власники „пташок“ із київської дронарні.

Про роботу команди дронарні

Війна – це менеджмент. У дронарні є декілька відділів: люди, що відповідають за пошук і закупівлю деталей, ті, хто займається логістикою та відправками, тестувальники тощо. Раніше у майстерні працювало правило «одна людина – один дрон». Але з масштабуванням команди над розробкою однієї «пташки» тепер працюють декілька людей – навіть дизайнер, що відповідає за естетичний вигляд дрона. Це теж важливо.

Перевірку «пташок» перед «бойовим виходом» проводять у декілька етапів. Спершу їх перевіряють на місці, а потім вивозять на спеціальний полігон. Головна умова тестування – сприятлива погода. Найважливіше – аби коптер «тримав» супутники. Перед тестуванням усі технічні показники прискіпливо перевіряють.

Поки усі характеристики не перевірять, системи на фронт не віддають. Це єдиний фактор затримки у процесі від виготовлення до доставки. Так, звичайний розвідувальний дрон створюється протягом 4 днів, а велика ударна «пташка» з корисним навантаженням у 8-20 кг – за 2-3 тижні.

Наразі команда дронарні займається не лише мультикоптерною тематикою і системами скиду, а й літаковою. Інженери створюють спеціальні монокрила – переробляють китайські корпуси, встановлюючи сучасну авіоніку, яка дозволяє виконувати тактичні завдання з розвідки, коригування мінометного та артилерійського вогню. Так народжуються літаки-розвідувальники.

Засновник дронарні ставить за мету надати своїм інженерам максимум досвіду, аби потім, після нашої перемоги, вони могли працювати на великій іноземній компанії. Або ж покращувати обороноздатність української армії вдома.

А поки інженери-волонтери вчать-ся і стають професіоналами, більш досвідчені працюють над новим проектом – це створення покращеної версії «Бандерика», який планують вивести на міжнародний ринок.

Про Жіночий ветеранський рух

Організація «Жіночий ветеранський рух» з перших днів війни фінансово підтримує дронарню. Вони забезпечують медійність проекту, допомагають у пошуку та закупівлі деталей для дронів та забезпечують інженерів-волонтерів їжею.

Взагалі раніше організація фокусувалася на захисті жінок-військових – підтримувала їх юридично, консолідувала та займалася волонтерською діяльністю. Але з повномасштабним вторгненням вектори роботи штабу розширилися – тепер команда працює над допомогою і жінкам, і чоловікам на фронті. З 24 лютого штаб опрацював більше 1200 заявок на гуманітарну допомогу цивільним: внутрішнім переселенцям, біженцям, жінкам та дітям у скруті. А 1700 опрацьованих заявок від військових – це запити на медикаменти, продукти харчування, одяг, техніку, інструменти, коптери, амуніцію, автомобілі та інше. Зараз на дрони надходить усе більше й більше запитів.

Дронарня – це один із пріоритетних проектів, на нього виділяється чи не найбільша частина донатів, що надходять до «Жіночого ветеранського руху». Більше про організацію можна прочитати на сайті uwvm.org.ua.

Підтримати хлопців з київської дронарні, котрі щодня працюють над створенням «очей» для фронту, можна за реквізитами або зчитавши QR-код:

Назва підприємства: ГО ЖВР
IBAN code:
UA673052990000026003036240715
Назва банку:
JSC CB «PRIVATBANK», ID,
HRUSHEVSKOHO STR.,
KYIV, 01001, UKRAINE
SWIFT code банку:
PBAUA2X
Адреса підприємства:
01001, УКРАЇНА,
М. КИЇВ,
ВУЛ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО,
Б. 30/1, КВ. 319.
Рахунок у банку-кореспонденті:
PL13124000013140533111120301
SWIFT code банку-кореспондента:
PKORPLPW
Банк-кореспондент:
Bank Pekao/Grupa Pekao S.A.,
Warsaw, Poland

Перекази можливі з карт будь-яких банків.

Рената ЖУПАНИН
Фото з архіву героїв статті

ОСВІТА

Вчать підприємництву та нових професій

У Варшаві відкрився Український освітній хаб

Наприкінці липня у центрі Варшави відкрився Український освітній хаб. Його місія – допомогти людям мінімізувати стрес, знайти роботу або вивчити мови – все те, що необхідно людині для максимальної адаптації у новій країні. Про подробиці роботи Хабу «Нашому слову» розповіла виконавча директорка Асоціації інноваційної та цифрової освіти, координаторка мережі Українських освітніх хабів Марія Богуслав.

– Наскільки я знаю, це не перший відкритий Хаб. Розкажіть, у яких країнах вони ще функціонують та чи планується відкриття нових?

– Перший Хаб відкрився у Києві у 2019 році. У нас є велика онлайн-платформа, там є понад пів мільйона користувачів, 300 онлайн-курсів, також у нас є приміщення. Ми багато років навчали киян. Наступний Хаб ми відкрили у Хмельницькому, вже в цьому році після початку повномасштабної війни, де також навчаємо людей і перекваліфікуємо їх на нові спеціальності, надаємо психологічну допомогу. Після початку повномасштабного вторгнення почали розповсюджувати нашу діяльність на інші країни, адже саме зараз велика потреба у навчанні та адаптації. Ми відкрили Хаб у Швейцарії, у Женеві, а також нещодавно у Польщі, у Варшаві. Наступний плануємо відкрити у серпні цього року у Лейпцигу, у Німеччині. Маємо вже пропозиції по інших країнах.

– Наразі в Україні функціонують два Хаби, чи плануєте відкривати ще?

– Так, у західних областях плануємо відкрити ще 9 Хабів.

– Повернемося до Хабу у Варшаві. Розкажіть, де він розташований?

– Він стартував 25 липня і вже активно розвивається. Розташований на вулиці Маршалковській 77. У цьому приміщенні розміщений Центр зайнятості Варшави. Дуже зручно, що люди, які приходять шукати роботу, одразу приходять до нас за додатковими знаннями.

– Наскільки я знаю, то ви доволі довго йшли до відкриття Хабу у Варшаві. З якими труднощами стикалися?

– Не те, щоб з труднощами, ми шукали кошти на це. Стратегічно планували відкрити Хаби у Польщі та Німеччині, тому що саме у цих двох країнах перебуває найбільше українців. У Польщі – 2 мільйони, у Німеччині – 1 мільйон. Для цих людей у першу чергу необхідно проводити різні заходи.

Це також потрібно й в інших державах, адже, чим менше українців живе у країні, тим менше можливостей для них там є. Наше завдання – заповнити ці прогалини цікавими, корисними активностями як з точки зору самоосвіти і інтеграції, так і з точки зору комунікації з іншими українцями. Люди, які зараз перебувають за кордоном, трохи розгублені – вони залишили своїх друзів, родини і перебувають тут на самоті. Тому ми хочемо створити простір для них, для того, щоб вони могли комунікувати, посміхатися, пити чай і обговорювати якісь нагальні проблеми.

– У варшавському Хабі вже стартували якісь проекти і скільки людей вже звернулося до вас?

– У нас кожного дня проходить по 2-3 заходи. Все це активно анонсується на нашому сайті (poland.eduhub.org.ua), ще ми створили Телеграм-канал «Український освітній хаб в Польщі» (t.me/UAeduhubPL), щоб мати можливість оперативно інформувати людей. У нас є окремий лекційний формат, наприклад, про певні психологічні практики або soft-skills: як планувати

свій день, як повернути собі мотивацію, чим відрізняється система освіти в Польщі від української, як влаштувати дітей до польської школи або навпаки продовжити навчання в українській школі дистанційно. Також у нас стартувало навчання на одній із трьох IT-спеціальностей – розробник сайту. Паралельно йде набір й на інші спеціальності – вебдизайнер і дизайнер. Ми даємо людям можливість працювати віддалено, на фрілансі. Також йде набір на школу тренерів, після проходження якої люди зможуть проводити повноцінні тренінги, наприклад, з бізнесу. Ми сподіваємося, що вони ці навички зможуть застосовувати як у Польщі, так і в Україні. Ще буде відкрито декілька програм, зокрема, підготовка до працевлаштування – від мотивації до повноцінного написання резюме та проходження співбесіди. Окрім того, буде програма навчання підприємництва для людей, які хочуть працювати як підприємці або перевести свій бізнес тимчасово у Польщу. Це цікаво може бути працівникам сфери краси, наприклад. Адже будь-яка діяльність має бути легалізована. Ми хочемо привчати людей, щоб все було у межах закону, офіційно, з виплатою податків. Будуть ще й програми для вивчення мов. Ми зібрали безкоштовні можливості щодо польської мови і пропонуємо вивчати англійську на нашій платформі. Ще є німецька та українська мови. Плануємо запустити цикл speaking-clubs (розмовних клубів) для відпрацювання навичок щоденного спілкування. У нас буде ще діяти окремий куточок підготовки до школи. Там буде спеціаліст, який допомагатиме батькам зорієнтуватися в системі освіти і розказуватиме про дистанційні альтернативи тим школам, що є у Польщі. Наприклад, у Варшаві школи вже переповнені і треба знати, якими безоплатними можливостями ще можна скористатися, аби не втратити рік навчання. У нас ще є розважальний формат, ми трохи пізніше хотіли його запускати, тому що є більш нагальні потреби, але ми все одно плануємо формати настільних ігор, екскурсій, майстер-класи.

– Хто може долучатися до цих проектів?

– У нас немає жодних вікових обмежень. Єдине – це те, що ми позиціонуємо себе як Хаб навчання саме для дорослих. Долучатися можуть й підлітки від 13-15 років. Але ми не навчаємо дітей, ми можемо спрямовувати їх до інших навчальних центрів. Для дітей багато центрів відкрилося, а от для дорослих чомусь не дуже, тому ми хочемо заповнити цю прогалину і зробити якісний навчальний контент для дорослих, підтримати їх, надати мотивацію рости і розвиватися.

– Хто допомагав у відкритті Хабу?

– Основним нашим партнером стало Міністерство освіти і науки України. Саме під їхнім патронатом ми реалізуємо цей проект – він є одним із шести найбільш пріоритетних проектів Міністерства наразі у зв'язку з війною. Також ми співпрацюємо із Міністерством освіти і науки Польщі. Нам дуже допоміг Уряд міста Варшави і Служба зайнятості Варшави – вони і приміщення нам надали, і допомагають нам інформаційно. Також фінансово нас підтримує The Central European Initiative (CEI) та Міжнародний Вишеградський Фонд. Ми отримали грант на кілька місяців і за цей пілотний період хочемо протестувати різні навчальні програми та формати. Сподіваємося, що наступні донори, з якими ми зараз ведемо перемовини, теж підтримають наш проект.

**УКРАЇНЬСЬКА
СУБОТНЯ ШКОЛА**
ІМ. ПРОФ. МИХАЙЛА ЛЕСІВА

Українська суботня школа ім. професора Михайла Лесіва створена Фондом духовної культури пограниччя (Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza), який формально та юридично є організатором школи. Школа є неприбутковою організацією, яка має на меті забезпечити дітей почуттям єдності, причетності і зв'язку з Україною, допоможе вивчати українську мову, пізнавати історію та культуру. Основним пріоритетом школи є збереження та відтворення українських національних, культурних цінностей за межами України.

Професор Михайло Лесів, якого обрано патроном ініціативи, був надзвичайно важливою постаттю для громади Любліна та відіграв величезну роль у сприянні польсько-української співпраці в нашому місті та на Люблінщині.

Заняття у школі відбуватимуться по суботах з 10:00 до 13:00 у приміщенні Початкової школи №12 (вул. Славінковська 50)/Zespół Szkół nr 12 (ul. Ślawinkowska 50).

Українська суботня школа ім. проф. Михайла Лесіва це:

- Інтеграційні заняття з мови, історії, географії, культурознавства
- Спільні ігри, цікаві та пізнавальні екскурсії
- Відтворення українських традицій та звичаїв
- Спілкування з однолітками в українському середовищі
- Зустрічі з цікавими людьми та гостями міста

Навчання відбувається у 4 вікових групах:

- 5-7 років – підготовча група
- 8-10 років – молодша група
- 11-13 років – середня група
- 14-17 років – старша група

Навчальний рік розпочнеться 10 вересня 2022 року о 10.30.

За додатковою інформацією можна писати/телефонувати координаторці школи Оксані Басарабі:

ukrszkola.fkdp@gmail.com
+48 882 699 893

Поки що розраховуємо нашу діяльність до кінця цього року, але сподіваємося продовжити її і надалі. Ми розуміємо, що не всі українці, на жаль, повернуться в Україну, тому що деяким людям просто немає куди повернутися. Ми хочемо, щоб завдяки нам, людям було не тільки легше знайти роботу за кордоном, а й легше повернутися в Україну.

Український освітній хаб запрошує всіх охочих на свої заходи, а також відвідувати сайт (poland.eduhub.org.ua) та Телеграм-канал (t.me/UAeduhubPL), аби не пропустити нічого цікавого та важливого. Окрім того, запрошують кожного, хто не байдужий до долі українців за кордоном та безпосередньо у Польщі, знайомитися й разом розвивати спільні проекти. ■

Валерія ГУРЖИЙ

Фото з архіву героїні статті

ІНТЕРВ'Ю

Діти, коти та чудовиська:

польська письменниця написала казки про Україну

Агата Романюк – польська репортерка, соціологиня та письменниця. Написала збірку казок про дружбу, головні герої якої приїхали з України. Казки перекладені українською мовою та видані Познанською видавничою групою. Авторка та видавець відмовилися від гонорарів, а всі отримані кошти перерахували на допомогу Україні. Частину тиражу подарували організаціям та інституціям, що підтримують українців в Польщі.

– В останні кілька років особливо відчутними стали кардинальні зміни в сегменті контенту для дітей. Великі кіностудії, наприклад, все рідше випускають мультиплікаційне кіно в основі якого лежить love story чи проблеми принців та принцес. Чому так відбувається та що постає натомість?

– Тенденція стосується не тільки мультиків, а й оповідань чи казок. Основна зміна – це тематика та герої. Митці дуже рідко використовують сталі конструкції по типу «красива героїня» та «заможний принц». Сучасні герої – це звірята, предмети домашнього ужитку, вигадані істоти, що проходять через різні пригоди та виносять з цього корисні уроки. Вони розповідають про реальні проблеми, з якими діти можуть зустрітись в реальному житті. І це різноманітні речі, як інвалідність, війна, смерть кота, почуття власної інакшості посеред людей. В моїх казках намагаюся показати, що найбільші цінності – це емпатія, співпраця та відвага. Мої герої транслюють ці риси.

– Серед героїв ваших казок є дівчинка Ніна з Києва, що грає в шахи з старим мовчазним сором'язливим шахістом, Оленка з Харкова, яка на кордоні пообіцяла татові, що не буде плакати, та інші українські діти та дорослі. Що вас спонукало до написання 10 казок, героями яких є українці?

– Казки я пишу вже багато років, а от з початку пандемії коронавірусу почала ще й розповідати їх наживо на своїй сторінці у фейсбуці. Такі імпровізовані історії мали на меті допомогти дітям зарадити собі з тим, що таке пандемія.

Пояснити для дітей складні та страшні речі дитячою мовою історій. З початком повномасштабного вторгнення на територію України, я почала розповідати польським дітям казки і про це. Батьки часто не знали, як пояснити дітям, чому багато українців приїжджають до Польщі, чого вони бояться та чи росія нападє на нас. Я зрозуміла, що казки потрібні не тільки польським, а й українським дітям, які втекли з власного дому, сумують за татами, котями та колишнім життям. Так виникла ідея написати 10 казок, які б пояснювали і польським, і українським дітям, що відбувається навколо них та з ними самими.

– Як правильно пояснити дітям, що таке війна?

– Це складно для дитячого сприйняття, бо війна дуже абстрактне поняття. Найкраще робити це на прикладі казок. Наприклад, розповідаючи про війну, я фантазую про редьку, яка напала на моркву, або про білок та борсуків, які жили в одному лісі та не знайшли спільну мову. Немає сенсу говорити про геополітичну ситуацію чи імперськість росії, бо це абстрактні поняття. Найкраще робити це на прикладі казок. А не пояснювати не можна, бо діти дуже розумні і відчувають, що відбувається навколо, навіть якщо ми нічого не будемо їм про це говорити. Мовчання може призвести до того, що діти будуть безборонними перед складними життєвими ситуаціями, бо не розумітимуть, як діяти. Треба говорити про бомбардування, смерть близьких, втрату будинку. Про це все я розповідаю за допомогою вигаданих історій, в яких персонажі переживають

схожі ситуації та справляються з ними, а також в формі гри.

– 3 перших днів війни ви запропонували житло біженцям, а за перші два місяці прийняли 5 сімей. Чому вирішили допомагати в такий спосіб та як це на вас вплинуло?

– В мене немає друзів чи родичів в Україні. Сама була тільки раз в Україні – відвідала Львів. Моя допомога – це те, чому я вчу дітей в казках, – це емпатія. Завжди, коли є ситуація, в якій можу комусь допомогти, намагаюся робити це. Цього ж навчаю своїх двох синів 8 та 12 років. Я пишалася, коли вони самі готували бутерброди для біженців, а потім віддали свою кімнату, щоб прийняти гостей з України. Для хлопців це був глибокий досвід зіткнення з реальністю війни. Вони слухали розповіді наших гостей, спілкувалися з їхніми дітьми, хоч і говорили різними мовами. Особливо їх вразила дівчинка Діна з Харкова, яка розповідала, що найбільше сумує за татом та за своїм котом. Для них це гарний урок того, що завжди можна комусь допомагати і це приємно. Навіть просто приготувати для когось чай. До того ж цікаво знайомитися з людьми з іншої країни, дізнаватися про нові звичаї чи їсти на сніданок щось нове – страви української кухні, які готували наші гості.

– Від самого початку війни поляки несамоовито підтримують Україну. Чи ви вважаєте, що така хвиля українофільства ослабла вже зараз та буде слабнути з часом?

– Поляки допомагають українцям, бо ми сусіди з близькою культурою. До того ж не забули війну в 1939 році, коли Польща отримала відмову в допомозі зі сторони західних партнерів. І поляки добре розуміють, що значить бути атакованими великою імперією. Була допомоги слабне і це природно. Люди не можуть бути в стані підвищеної бойової готовності постійно. Це стосується не тільки війни, а й екстремальних ситуацій загалом, як то стихійних лих, пожеж чи інших катастроф. Пік напруги може триматися кілька тижнів, але не більше. Нещодавно я була в пункті допомоги для українців і бачу, що це вже має системний характер. Допомога ще дуже залежить від самого перебігу війни. Поки ситуація відносно стабільна і немає вже такої хвилі біженців, як у лютому та березні, то і допомога буде слабшою. Але ж якщо знову відбудеться страшне нещастя, як другий Маріуполь, то і поляки одразу мобілізуються. Сподіваюся і вірю в це. Багато з нас вже зрозуміли, що як мають хоча б додатко-

ве ліжко, то і це буде великою допомогою. Наступного разу вже не будемо соромитися та казати: «Не маю великого будинку, а тільки розкладачку і навряд чи вона допоможе комусь». Виявляється, що в наших силах допомагати як можемо, і навіть це цінно.

– Ви говорили про близьку культуру поляків та українців. Чи можна це виявити через сприйняття казок дітьми?

– Українські діти сприймають казки більш емоційно та живо, ніж польські, бо вони мають безпосередній досвід того, про що я писала. Польські діти читають ці книжки і, маючи менше травматичного досвіду, реагують приблизно так: «О, а в моєму класі дівчинка з України розповідала щось схоже». Вони переносять досвід на знайомих дітей з України. Натомість якісь речі, які є смішними, викликають більше подібних реакцій. Дітки однаково регочуть над кудлатою смішною істотою, яка незграбно вилазить з-під ліжка.

– Наступне питання до вас як до соціологині. Опитування в росії показують, що більша частина суспільства підтримує свою державу зараз. Чи можна вірити цим дослідженням та робити висновок, що це не війна путіна, а війна росії?

– Соціологічним опитуванням в росії вірити не можна. До кінця ніхто не знає, що там відбувається, бо ними маніпулюють, але ми точно не можемо говорити, що це виключно путінська війна. Коли в майже кожного є доступ

до інтернету, неможливо не знати, що відбувається насправді. В перші дні війни вони могли просто не розібратися, але вже пройшло достатньо часу, щоб знайти правду. Сьогодні закінчила читати книжку про офіцерів СС і про їхні родини. Їх залякували, але всі вони розуміли, що діється насправді. Щось подібне сьогодні відбувається і з росією, де більша частина суспільства залякана та зазомбована пропагандою, цензурою, переписаною російською історією, а інша просто боїться та мовчить. Хочеться вірити, що в росії тільки один божевільний, але, на жаль, не можу. Це ж не перша війна росії. До цього були ще Грузія, Абхазія, Молдова, Чечня, і завжди суспільство дозволяло путіну виходити сухим з води. росіяни сумують за великою імперією. І не знають інших способів, аби знайти втрачену велич, окрім як збройні конфлікти, які потужно підтримуються їхньою культурою.

– То що ж може спровокувати якісну зміну російського суспільства?

– Нашого життя не вистачить на те, щоб побачити ці зміни. Їхнє суспільство формувалося десятиліттями, щоб стати таким, як сьогодні. Для змін треба кілька поколінь, які зможуть розвалити систему зсередини, демократизувавши її. Іншого шляху немає. ■

Ірина ШЕВЧЕНКО

Фото з фейсбук-сторінки героїні статті

На весілю в Конечні

Текст подала Єва КСЕНИЧ-ЧУХТА,
до друку приготував Андрій КСЕНИЧ

На самім початку хочу пояснити тото співавторство. Єва, а для нас все Євка, котра дочекає ся юж може скоро виданя сьпівника, нашла ищы силы, хоц скінчыла вісемдесят років, жебы спробувати пригадати собі, як выглядало весіля в селі, в котрім ся вродила. Мі остало лем поспотріти на то з позиції редактора — пересмотріти, переписати, пришыкувати до друку. Хочу ищы додати, же послуговуєме ся бесідом з Конечной і найближшых сіл. Моя мрія є така, жебы цілий текст весіля вказал ся на «Лемківські сторінки», жебы Євка засьпівала тото весіля, а мы зробиме до текстів запис нумовий і може даколи в такі формі конечняньске весіля вкаже ся друком. В нашім задумі є то цілий весільний порядок од запознання молодых, аж до його закінчяня в хыжы родичів молодого.

*Од часу, коли я то писал, минуло при-
близно десят років. Євка не жыє, не
встигла засьпівати тексти, які пода-
ла до порядку цілого весіля. Ци найдут
ся охочы засьпівати заміст Євкы? Барз
бым ся тішыл як бы ся так стало. Але
для нас і для Євкы друк весіля на «Лем-
ківські сторінки» был бы доказом пошаны
для нашого минулого і нашої культури.*

• • •

Зачати треба од того, же в нас в горах, коли приходили долги осінны, а потім зимовы вечеры, то по вшиткых селах люде, а переважні молодіж, сходила ся на вечірках. То была okazия, жебы собі разом посідити, забавити ся, жартувати, посьпівати весело, так жебы голос пішол по цілім селі і високо по горах.

Як ся так зышли молоды дівчата і парібци, то была то нагода, жебы познати ближе єдно другого, што часто кінчыло ся тым, же двоє молодых за-
кохало ся в собі. Так стало ся в жытю Марисі і Ваня. Хлопчыско звернул на ню увагу юж перше, а тепер послуhal як гарді сьпіват, яка єст весела і любіт жартувати. Од того часу тримали ся юж разом.

Ваньови бракувало кус одваги, тай добрі ся стало, же трафил на свого товариша Петра, котрому признав ся, же не знає, што зробити, бо познав файне дівча і хотіл бы ся женити. Петро зараз зьвідал ся о яку дівку ходит, а коли почув, же то буде сусідова, Штефанова Марися, то признав, же будут до себе пасувати: «Як ся любите і медже вами буде порядок і згода, то вшитко в ваших руках і треба думати о весілю».

Петро зачал радити Ваньови, што має робити: «Мусиш найперше побесідувати з родичами Марисі, жебы-с знав, што они на то ти повідят, ци будут тобі рады, ци ні». Ваньо не барз ся сьпішыл, минуло пару дни і котрысого вечера пішол Ваньо до Марисіных родичів. Ввошол до хыжы, повіл «Дай Боже добрий вечер», на што родиче му одповіли «Дай Боже і тобі, витай в нас, просиме тя ту ближе до нас». Ваньо сіл і задумал ся, як ту зачати таку важну бесіду, од чого. Марисін няньо певно додумал ся чом так тяжко Ваньови забесідувати до них, тай зьвідує ся, што там чути нового на другім кінци села,

на што Ваньови остало лем повісти, же «там в нас вшитко по-старому». Марися тымчасом присіла до Ваня, така весела як і все, тай і Ваньо набрал сьмілости при ні. Зобрав ся на одвагу і так повідат до родичів його коханої: «Пришол єм ту до вас, жебы вам повісти, же хочу ся женити з вашом Марисьом і хотіл бым знати, ци вы не мате нич протів того». Газда Штефан не барз был тым словами заскочений, але одповіл кус дипломатично, же то єст справа вас обоє молодых. Потім зьвідал ся ищы Марисі, ци пішла бы она за Ваня. Она лем на то чекала і юж без жадных застережень одповіла: «Чом бым не пішла, як я його люблю, то на кого ищы мам чекати? Мы єдно другому певно Богом призначены, бо я в нім виджу другу половину мого серця».

Коли справа так ся поточыла, то пану Штефанови не остало нич іншого зробити, лем повісти Ваньови, жебы ішол домів і побесідувал зо своїм няньом о тім, што ся ту стало. Тепер Ваньо юж прутше і сьмільше попыхал зачате діло до переду. Наступного дня затримал няня в хыжы і повідат, же конче хоче му штоси повісти. Няньо не дали ся долго просити, хоц мали важны газдівскы фрасункы на голові, тай чекают, што ім сын повіст. Коли отец довідал ся, же його Ваньо має замір ся женити, то повіл, же то навет добрі, але зьвідал ся ищы лем, ци нашол Ваньо дівча дагде далеко, ци ту близко в селі. Як му на то сын одповіл, же сподабала му ся Марися Штефана спід церкви, то задоволений таким оборотом справи одразу рюк, же треба шыкувати ся на спосини, бо преціж Марисін няньо, як повідаш, просит нас до себе.

Але з тым треба было почекати до суботи. Коли было юж кус так по полудни, няньо зо сыном позберали ся, взяли по фляшци палюнкы тай пішли в сторону церкви. Коли были недалеко, вздріли на Штефановім подвірю Марисю з няньом, котры нібы-то чымси были заняты, а так по правді чекали на госьців, які ишли до них в такі важні справі. Привитали ся «Дай Боже добриден», на што почувли «Дай Боже і Вам, вшиткого доброго для нас і для вас». «Запросили-сте нас, повідат на то Ванів няньо, то зме до вас пришли». По такім привитаню вшиткы разом пішли до хыжы, сіли на лавку коло стола, на котрім газдыня юж зачала ставляти ідло, таке просте, хлопске як сир, масло, хліб, тай од разу попросила скоштувати того вшиткого. Ванів няньо, якого звали Осифом, лем на то чекал, тай зараз поставил на стіл палюнку. Марися скоро принесла погаричок, Осиф налял до нього палюнкы і попросил выпити, бо по погаріку лекше ся буде бесідувало о тім «з чым зме до вас пришли». Коли такі важни початок юж был зроблени, треба было перейти до самого седна справы.

*Треба вам, добры люде, знати, же в нашім лемківскім весільнім обряді вшитко было обдумане, а з часом його порядок стал ся традиційни, але хоц вшиткы знали о што в тім цілім прекраснім обычаю иде, то його учасники охочо од-
гравали свої ролі. Могли-зме зауважыти тото юж од самого початку, але так на-
правду тот обрядовий спектакль ту ся зачынат. Пробачте нам тому дигресию,*

і юж вертаме до наших учасників весільного порядку.

Головным ведучым на спросинах были няньове будучых молодят. Зато газда Осиф звернул ся до Марисіных родичів з вістком, же його сын хоче ся женити, а выбрал собі на жену іх дівку і они тепер оба хцут ся зьвідати, ци «оддате за мого Ваня вашу Марисю?» Як можна ся было сподівати, в одповіді на таке запытання почувли, же они нич протів не мают, а коли «обоє молоды ся люблят, то мы іх розганяти не будеме». По такім добрім початку треба было перейти до конкретів і побесідувати о тім, яке буде віно і яке весіля. Ванів няньо дипломатичні зауважыл, же о великы грошы просил не буде, лем о то «на што вас стати». Отец молодой тіж знав як має одповісти, тай ствердил, же він «пристає на вшитко, бо його дівка вартат того». Остало лем ищы добесідувати ся, як будут справляти весіля. И ту тіж дослегко пішло, бо постановили робити весіля «на обі страны», так жебы помістила ся велика родина молодого в хыжы його вітця і Марисіна родина в Штефанові хыжы. Перше весіля буде в молодой в неділю, а потім будут ся бавити дале ищы долго!

Молодым остала до выконання ищы єдна важна справа — треба было піти до єгомосьця і дати на оповіді. Там ся довідали, як ся мают молоды приготувати до шлюбу, жебы могли прийняти сьваты тайны і з чистом душою і шырым серцьом стати під вінці. Коли домовили ся з отцьом, то могли юж вызначити ден шлюбу, а то означало, же обі родини можут кликати своїх госьців на весіля.

Перед родичами пары молодых стояло тепер барз важне і трудне заданя — пришыкувати ся до того, жебы вшиткых весільників погостити. Тым займали ся газдыні, котры знали добрі варити, бо хоц колиси на лемківскім весілю не было выдуманых фрикасів, але вшиткых треба было добрі на-
кормити. Жебы така газдыня-кухарка собі порадила, то давали і ищы дві баби до помочы. А на весілю в нас варили ідло просте, але смачне. Был росіл з бандурами. До девятих мисок краяли бандуры і заливали росолом. На наступных девятих мисках была капуста, а на танірах клали дуже по-
краяного мяса, так, жебы нікому не бракло. Давали тіж істи мачанку, котру робили з того мяса, што оставало на танірах в тот спосіб, же треба было го підсмажыти, заляти росолом, заварити то разом, засыпати муком і заколотити. Так пришыкувану страву розливали до невеликих мисочок і зверху поливали підсмаженим честком, жебы ся зверху не робила скірка. Давали тіж ищы риж, а тото вшитко треба было істи деревяныма жыцями.

Не споминат Євка о даяких спеціальных тістах, ци як тепер переважні повідаме — пляцках. Того справді было певно недуже, але до єдного — бальця — ищы дійдеме.

Коли час шлюбу был юж вызначений, то молода і молодий запрашали своїх гости. Она просила дві дружкы, а він двох дружбів. Треба было тіж найти старосту, такого человека, котрий добрі попровадит весіля. Потрібны ищы были дві свашкы зо своїма мужами і штыре товарише молодого, яких на весілю звали сватами. Староста і свашкы мусіли знати добрі сьпівати і провадити весіля, бо його порядок залежал

тіж од них. Коли родина і госьці были юж спрошены, то оставало ищы піти за музыкантами, жебы заграли на весілю. Ту треба згадати, же жычили собі они задаток, так для певности, же не возмут інших.

Тепер може вкажеме, як вбраны были до шлюбу молодята. Євка повідат, же запамятала строї перший раз, як ся женил ей стрык, мала товди пят років. Молодицю вберали в білий кабат, тепер повідаме на то спідниці. Кабат сігал аж по кісткы і был шырокий. На нім была запаска, котра спереду была кус коротка ніж кабат. Мала молода біле опліча — блюзку — і білий бруслик — горсет — з білыма квітками. На голову клали молоді парту — вінец — в котру вплетены были лем білы квіткы і дуже блишчых бляшчок. Од того парта аж ся сьвітила, а купували іх на Словаках, як в нас повідали.

На молодиці мусіло быти дуже басанунок — стрічок, нашытых єдна на другу од найшыршой до найузшой. Волосы заплітали молоді догоры і до волося причіпляли тоты басанункы. Не думайте, же товди в горах не зміняла ся мода, бо юж в 1935 році, коли Євци минуло десят років, перший раз в селі молодиця вложила вельон. Запамятало ся то добрі такому дівчатку, бо до шлюбу ишла сусідова дівка. Мала на собі білий кабат, юж не аж такий долгий як колиси і білу візитку — блюзку. Молодиця сама шыкувала для молодого білий букет на груди, до котрого довязана была біла басанунка долга на піл метра і дос узка, бо лем на два сантиметры.

За Євчыной памяті пан молодий не зберал ся юж так традиційні. Повинен был мати чорне убраня, білу кошелю і білу краватку. На голові мусіл мати капелюх з білым перком, з трьома шіточками і дрібныма білыма квітками. Были ищы до того маленькы бляшчачы бомбкы. Цілу тоту прикрасу носил молодий пришыту до правого боку капелюха. То ищы не вшитко, бо до капелюха додавали тіж долгу на 120 сантиметрів білу басанунку, шыроку на три сантиметры. Овивала она од переду до заду капелюх, так же ей кінці падали долину на плечы.

Дружбове тіж обовязково мали капелюхы з перками, але ружовыма, з трьома шіточками і кольоровыма квітками. До того ищы маленькы бомбкы і бляшкы, так же разом гарді ся тото блищало. Перко было пришыте до капелюха на лівім боці. Прикрасу дружбовых капелюхів доповняла червена басанунка, так само прикріплена як і в молодого. В руках дружбове мали сокырки, на яких привязаны были долги на піл метра червены дос узкы басанункы. Нашы сокырки нич ся не ружнили од гуральскых. Дружкы вбраны были на ружово, а на головах мали парты з кольоровыма квітками. Такы готовы перка, парты все можна было купити на Словаках.

Дружкы мусіли мати кольоровы басанункы зложены єдна на другу од найшыршой до найузшой. Повинни были они сігати до пояса. Волося чесали дружкы догоры і заплітали, жебы до них привязати тоты басанункы. Дружка мала обовязок зробити для свого дружбы букет на груди. Букет был роблени з кольоровых квітів, а до нього привязували червену басанунку долгу на піл метра і шыроку на два сантиметры.

Далі буде

Історія

Останній козацький гетьман

В січні 1654 року у місті Переяславі сталася відома всім подія, внаслідок якої українці більш, як на триста років, потрапили у кабалу до московської деспотії. А «під завісу» цього ж року, в грудні, за 220 кілометрів від Переяслава – у Великих Сорочинцях на Полтавщині народилася людина, якій судилося стати останнім гетьманом Української козацької держави. Він перебував при владі всього шість років, але зробив багато, і його правління, за словами історика Дмитра Дорошенка, було «коротким ясным променем на темному тлі українського життя після занепаду Мазепи». Данило Апостол – це останній, по-справжньому козацький, гетьман України.

Апостол — «воїн добрий...»

За своїм походженням він належав до еліти козацтва. Батько — полковник Миргородський Павло Апостол, від якого він успадкував цю виборну посаду і займав її з 1682 року (з перервою) більше сорока років. Брав участь в Азовському, Прутському і Перському походах, в Північній війні, в битві під Дербентом на Кавказі втратив око і отримав прізвисько «сліпий гетьман». Його помітив Іван Мазепа і охарактеризував так: «воїн добрий, з усіх полковників найдавніший... заслуговує на честь і любов від усіх полків». Він відстоював свою точку зору, міг бути впертим, норовистим: так, в 1705 році в битві під Варшавою залишив поле бою через гостру незгоду із московським командуванням.

Між московією і Швецією

Данило Апостол, на відміну від попередників, тісно пов'язаний зі «зрадником» Мазепою. Він показав себе більш активним, цілеспрямованим і вважав, що прийшов час для України обрати інший, європейський шлях розвитку. Є свідчення, що в 1707 році, під час наради гетьмана зі своїми однодумцями, Апостол заявив: «Очі всіх на тя уповають і не дай Боже на тебе смерть, а як зостанемося в такій неволі, той кури нас загребуть». І 28 жовтня 1708 року, коли Іван Мазепа з частиною старшини і козаків перейшов на бік Карла XII, Миргородський полковник був з ним. Але недовго. Він не «ідеал»: побачивши, що більшість козацтва і населення України не підтримало невдалого союзника Швеції, Апостол негайно поміняв орієнтацію. Вже 21 листопада покинув Мазепу і опинився у своїх Сорочинцях. Звідки направився до Івана Скоропадського і пояснив тому, що «помилково» опинився серед «мазепинців». Пйотр оцінив такий вчинок Апостола, повернув йому «втрачені» маєтності і додав ще й нові. В подальшому, під час воєнних дій, українці билися з українцями — одні з них були за московію, інші за Швецію. Сам Апостол показав себе, як найвірніший слуга Пйотра: він взяв у полон навіть власного зятя Андрія Горленка. Пізніше, за участь у воєнних кампаніях московії, полковник Миргородський отримав оздоблений діамантами портрет Пйотра І.

«Не тільки на возі...»

Однак, життя — перемінливе; те, що вчора здавалося непорушним, може раптово захитатися під ногами. Апостол, незважаючи на свою, здавалось би, «вірну

службу» московії, залишався в душі «автономістом» чи, вірогідно, прихильником повної незалежності України. Тому, коли Пйотр восени 1723 року кинув гетьмана Полуботка, як чергового «зрадника», до Петропавлівської фортеці, то одноокий полковник, разом з іншими представниками козацької старшини, підтримав в'язня. Він ініціював так звані «Коломацькі чолобитні», в яких обстоювалися права України і відразу ж сам опинився в одній із камер фортеці. Справдилось народне прислів'я, що той, «хто в дорозі» (а життя, це довга дорога!) побуває не тільки «на возі», а й «під возом».

Зміна ситуації:
початок гетьманування

Полуботок помер у фортеці, Апостола ж врятувала несподівана смерть московського сатрапа і прихід до влади його дружини Катерини І. 27 травня 1726 року він виїхав в Україну. Завдяки підтримці всесильного фаворита Александра Меншикова (не безкоштовній, ясна річ), Апостола вже ніхто не чіпав. Більше того, він наблизив одного зі своїх синів Петра, який був добре освічений і знав іноземні мови, до особи «світлішо-

го князя». Склалася надзвичайно благоприємна для України ситуація: Пйотра І вже не було, а у травні 1727 року престол зайняв його 11-річний онук Пйотр ІІ. Останній державними справами не цікавився, а його оточення було зайняте внутрішнім суперництвом і розкраданням державних коштів. І (12) жовтня 1727 року у Глухові майже 73-річний Данило Апостол був нарешті, з дозволу Санкт-Петербурга, обраний гетьманом. Він звернувся до імператора із чолобитною, в якій прохав розширити автономію козацької держави. Пйотр ІІ в своїх «Решительних пунктах» дозволив обмежену автономію, але залишив Україну під наглядом імперських урядовців.

Зміни в Україні

Данило Апостол скористався послабленням контролю із боку імперії і провів деякі адміністративні і соціально-економічні реформи. Перш за все, добився відновлення права гетьмана на призначення Генеральної військової канцелярії та полковників. Зменшив кількість росіян у власній канцелярії, заборонив їм купувати землі в Україні та повернув з-під влади генерал-губернатора під гетьманське управління Київ. Добився повернення запорожців, які втекли з України: вони отримали можливість заснувати Нову Січ на річці Підпільній. Натомість, новий гетьман обмежив кількість російських полків на терені України — до шести. В перші ж роки гетьманування було проведено «Генеральне слідство про маєтності» і повернуто в державну власність безпідставно захоплені землі. Було здійснено реформування фінансової та судової системи, а також відстоювались інтереси українського купецтва та підприємців. Вже в перший рік перебування при владі Апостол провів з ними нараду і поставив питання про скасування імперією ембарго (заборони) на експорт українських товарів — зерна, воску, меду, шкіри та ін. В 1731-1733 роках, для захисту українських земель, була збудована оборонна лінія від Орелі (притоки Дніпра) до Сіверського Донця (протяжністю 285 км).

Останні роки життя...

Сивочолий гетьман, незважаючи на те, що був сліпим, добре бачив становище, в якому опинилася Україна. А, знаючи московитів, напевно не будував ілюзій і відносно її майбутнього. В Сорочинцях, де жив останні роки, побудував Свято-Преображенську церкву, де й заповів себе поховати. Мав велику родину (дев'ятеро дітей — із них троє синів), але не виділявся зажерливістю до грошей і майна, як деякі його попередники. За три роки до смерті отримав один із найвищих орденів імперії — Александра Невського. За рік — інсульт, частковий параліч, хоча обов'язки гетьмана виконував до останнього. Помер 15 січня 1734 року на вісімдесятому році життя. Наступних виборів гетьмана вже не було. Доба козацького гетьманства скінчилася. В Україну прийшов час колоніальних реалій. ■

Анатолій ШОРОХОВ
Фото з Вікіпедії

Громадська організація «Мудіта» створила
пункти прийому біженців з обмеженими можливостями

Втеча від війни є особливо важким випробуванням для людей з інвалідністю та їхніх родин.

Різнноманітні перешкоди, невизначене становище, потреба в медичній допомозі та інші фактори призводять до того, що родини не наважуються на виїзд з країни або змушені залишити своїх немобільних родичів.

У відповідь на ці проблеми громадська організація «Мудіта» відкрила пункти прийому біженців, адаптовані до потреб людей з різними видами інвалідності та важкими хронічними хворобами. Це тимчасове перебування, в першу чергу, для людей, які вперше потрапили до Польщі. У пунктах родини отримують притулок, їжу, догляд й підтримку персоналу та волонтерів у пошуку стабільного житла (у Польщі чи іншій країні), з урахуванням їхніх конкретних потреб. Крім того, ми допомагаємо у вирішенні поточних потреб біженців, таких як пошук лікаря, отримання номера PESEL, надаємо інформацію про відповідні пільги для людей з обмеженими можливостями.

Пункти працюють цілодобово, сім днів на тиждень у Кракові та Варшаві.

КРАКІВ: вул. Ujastek 7, тел.: +48 602 248 237, e-mail: punktkrakow@stowarzyszeniemudita.pl

ВАРШАВА: вул. Podczaszyńskiego 12, тел.: +48 602 248 136, e-mail: punktvarszawa@stowarzyszeniemudita.pl

Кожен із пунктів має 40 ліжок, 2 ліжка реабілітації, туалети та ванні кімнати пристосовані для інвалідів-візочників, є ігрова кімната для дітей, а також кімната відпочинку та релаксації.

Крім того, з першого дня війни безперервно працює гаряча лінія громадської організації «Мудіта», призначена для допомоги сім'ям українських біженців, які мають у складі осіб з інвалідністю.

Координатори інфолінії надають інформаційну та організаційну підтримку.

Інфолінія працює з понеділка по п'ятницю з 10:00 до 18:00

Номер телефону інфолінії: +48 539 866 471

Також на інфолінію можна написати листа e-mail: ukraine@stowarzyszeniemudita.pl

Просимо контактувати з відповідальними особами у пунктах прийому біженців:

координаторка пункту в Кракові: Катажина Попеляж, тел. 792 763 713, e-mail: kpopielarz@stowarzyszeniemudita.pl

координаторка пункту в Варшаві: Патриція Смеречинська-Сінг, тел. 660 704 901, e-mail: patrycjasmereczynskasingh@stowarzyszeniemudita.pl

КУЛЬТУРА

«Ці зйомки дали мені можливість сказати собі, що моя сестра є»

В середу, 17 серпня, на міжнародному кінофестивалі в Сараєві відбулася світова прем'єра фільму Марти Смеречинської «Щоденник нареченої Христа».

Марта Смеречинська — 22-річна режисерка-документалістка й акторка. Після закінчення Київського університету імені І. К. Карпенка-Карого у 2019 році була учасницею групи документалістів у грантовій поїздки за обміном до польсько-французької кіноакадемії Academy Kinographe у Греноблі, Франція. Наразі Марта є студенткою програми режисури документального кіно L'Université d'été в кіношколі La Femis у Парижі та навчається на магістратурі в програмі Doc Nomads, створеній консорціумом трьох університетів Португалії, Угорщини та Бельгії.

«Щоденник нареченої Христа» — повнометражний дебют Марти. У фільмі, робота над яким зайняла понад 5 років, режисерка розповідає про те, як її сестра Настя прийшла до рішення прийняти постриг у черниці в Новіціаті блаженної Йосафати Гордашевської в Івано-Франківську.

Це — дуже камерна і відверта історія, дійсно знята у формі кінощоденника. Режисерка розповідає глядачам про своє з Настею дитинство, показує будні сестер (офіційно їхня громада називається Службниці Господа і Діви Марії з Матару — Згромадження Воплоченого слова), озвучує свої сумніви. Головні питання, що мучать її: як тепер будувати стосунки з сестрою? Як їй самій бути з церквою, з релігією, з Богом? І, головне, чому Настя обрала такий нелегкий шлях?

Власне, саме цей зворушливий фільм і є відповіддю.

«Наше слово» поговорило з Мартою незадовго до прем'єри в Сараєві.

— **Марто, як ви прийшли в режисуру?**

— Все почалося з театру. Ще в дитинстві я ходила до театральної школи

в Одесі, мала там викладачів, закоханих у свою справу. Але поступила саме на кінофакультет університету імені Карпенка-Карого. А на кінофакультеті так заведено, що ти постійно береш участь у зйомках, який би фах не обрала, і таким чином маєш можливість спробувати всі грані професії. Паралельно ходила до кінофестивалі, і найбільше припав до серія DocuDays UA (кінофестиваль документального кіно про права людини, що проходить щовесни в Києві — прим. авт.). Цей фестиваль мене виховав. Я там щороку дуже багато всього дивилася, дивуючись тому, наскільки різний світ документалістики, мріяла, що колись теж зніму такий фільм.

— **Не можу не спитати про La Femis, у якій ви навчаєтесь зараз. Це воістину легендарна кіношкола, з якої вийшли десятки всесвітньовідомих режисерів і режисерок.**

— Туди дуже складно вступити, шалений конкурс. Входить у п'ятірку найбажаніших кіноуніверситетів світу. Мені вдалося потрапити в програму L'Université d'été, що La Femis проводить улітку. Вони набирають до 20 студентів з різних країн, і ми всі разом протягом цих кількох місяців маємо поглиблене стажування, паралельно знімаючи короткі метри. Студенти, з якими я вчуся, — з Іраку, Лівану, Африки. Але я ніколи б не проміняла цей гурт на якийсь європейський, бо, незважаючи на вік, всі набагато більш усвідомлені. У них удома немає не те що коштів на кіно, а навіть електрика не завжди буває. Вони багато всього бачили, дуже спрагли до навчання. Це дуже цінний взаємообмін. Нам викладають викладачі з різних університетів у Парижі, а щовечора у нас покази відомих фільмів від сучасних французьких режисерів, і після сеансу ми можемо поспілкуватися з авторами і про фільм, і про роботу над ним.

— **Вже з вашого опису зрозуміло, що процес навчання дуже відрізняється від українського.**

— У нас більш ієрархічна система. Попервах я дивувалася тому, що зі мною спілкуються на рівних, дивляться на мене хай на як початкуючу, але професіоналку. І це відчуття зі мною так і залишилось. Адже, коли робиш перші кроки, ти дуже невпевнена, весь час сумніваєшся в собі. Так що така підтримка важлива. Всі дуже відкриті. А завдяки канікулам уся увага викладачів сконцентрована на нас, а вся виробнича база університету до наших послуг. Як наслідок, ми страшенно

втомлені на тих вечірніх показах. Мало не засинаємо. У викладачів для нас інколи більше енергії, ніж ми можемо взяти (*сміється*).

— **Наскільки я розумію, «Щоденник нареченої Христа» виріс із вашого родинного досвіду?**

— Так, адже мій батько — священник, тож я з самого дитинства була знайома з монастирем, мене завжди цікавив феномен чернецтва. Я ще в 5-6 років ставила всілякі запитання. Пам'ятаю, батько зауважував: «Ого! В мене такі питання вже в семінарії виникали, а в тебе зараз». Мала такі внутрішні гойдалки: від усеохопної віри до обурення й відторгнення. Я в цьому зізналася татові, коли мені вже виповнилося 18. А в дитинстві не розуміла, що зі мною відбувається, тож вела діалог із собою, багато записувала, навіть трохи малювала. А коли вже в Карпенка-Карого займалася акторською майстерністю, коли дивилася документальне кіно, раптом виникло розуміння, що, може, я ці релігійні пошуки могла би втілити у формі фільму. Але це треба робити добре. Тема складна. Думала, що спочатку зніму щось інше, набуду досвіду і вже тоді прийду в монастир. Моя сестра мала проходити обряд Облечин, і я туди поїхала, перебуваючи в певній байдужості. І раптом сталося неочікуване: я проплакала весь обряд. На відміну від усіх присутніх. Дуже гострий момент. А наступний рік став останнім перед від'їздом сестри на навчання до Італії. Бажання терміново знімати пересилило страх помилки. Я до того взагалі не мала досвіду режисури. Просто знайшла людей, з якими хотіла працювати, ми на суто ідейних основах зібралися та поїхали. І ці півтора роки зйомок я сама внутрішньо перебувала у свого роду монастирі, бо ще паралельно вчилася, і нічого не розголошувала, бо не припускала, що це може бути комусь цікаво. Закінчила зйомки, зрозуміла, що треба сідати в монтажну на тривалий час, робити повноцінний фільм. Але як? Під час зустрічі з міжнародними експертами на DocuDays UA побачила певне зацікавлення і віру в те, що фільм може відбутися, і нарешті дозволила собі думати, що можемо отримати підтримку і закінчити його. Позналилися з продюсеркою Наталією Лібет, підготували презентації, отримали фінансування від Держкіно і зробили фільм.

— **Чи складно було отримати дозвіл на зйомки у монастирі?**

— У сестер якраз перед нашими зйомками трапився травматичний досвід з медіа. Я мала довгу розмову з настоятелькою. Вона мене знала з дитинства, я дуже відверто пояснила їй те, що я хочу, тож у підсумку мені дозволили працювати.

— **Чи мали ви якісь суто емоційні складнощі?**

— Якщо чесно, коли починала знімати, то перебувала в дуже холодному стані стосовно церкви. Напевно тому, що мала особистий зв'язок з нею, тож побоювалася, що зніму занадто апологетичний фільм. Пам'ятаю просто на фізичному рівні: приїхала в монастир, йшла добре знайомими коридорами, і вони відчувалися наче холоднішими. З іншого боку, моя операторка мало знала про УГКЦ, її цікавили базові запитання, а я знала вже немало, і нам це дозволяло об'єднувати думки і досліджувати весь цей світ. Ми дуже багато спілкувалися з кожною з сестер, провели 18 інтерв'ю. Що особливо цінно: вони нам давали можливість бути у чомусь незгодними, говорити чесно, пускали на всі заняття. Для них це була місія — схилити нас на свій бік — і наше

фільмування вони сприймали як таку можливість.

— **То що змінили ці зйомки?**

— Вже під час монтажу я усвідомила, що весь цей час тримала дитячу образу на Бога за те, що Він забрав у мене сестру. А зйомки дали мені можливість сказати собі, що моя сестра є — і сказати це їй теж. Я усвідомила, що її вибір існує і його варто сприймати окремо від мого шляху. Це так само як з обрядом Облечин — для мене він про момент у житті кожної людини, коли знаходиш свій шлях і робиш на ньому перші кроки, окреслюєшся як особистість. Ти там, де твоє, де ти хочеш бути. Насправді я навіть не збиралася додавати нашу сімейну історію у фільм. Хотіла лише спостерігати. Коли зробила перше відео й послала операторці, та спитала: «А де тут твоя сестра?» Дійсно, я взагалі не взяла кадри з нею. Виникло питання: «А чому?» Я хочу говорити про це місце, але без неї, я її тут не бачу. Це такі цікаві внутрішні процеси, які можна було досліджувати завдячуючи зйомкам. Камера додає всемогутності: ось я все розвідаю. Потім розумієш, що церква — велика складна структура, і ти зі своєю камерою — маленька людина. Ти маєш цей інструмент, але маєш з ним і відповідальність. Робота над фільмом стала для мене важливим етапом дорослішання, розуміння, як працює кіно.

— **То ви зблизилися з сестрою?**

— Я думаю, що так. Не тільки я її зрозуміла більше, а так само і вона мене. Інколи вона не розуміла, що і навіщо я роблю, але все одно допомагала і багато часу проводила з нами. В неї гострий спостережливий погляд, я часто ставила їй питання, вона розповідала мені історії. Потім вона стала обережнішою, бо сказане нею я активно використовувала у фільмі, а вона, як і вся моя родина, цього фільму побоювалася.

— **Героїні вже бачили фільм?**

— Поки що тільки матінка. Решта сестер — на навчанні в Італії, а в мене не було можливості туди поїхати.

— **Ну і як настоятелька сприйняла?**

— Їй було складно дивитися через те, що вона там є. За якісь моменти я боялася, бо вона не знала, що йде зйомка, але такі все схвалила.

— **То ви знайшли відповіді на питання, які шукали?**

— Багато в чому так. Але не можу сказати, що після зйомок ці питання закінчилися. Ці 90 хвилин — лише частинка життя, хай і дуже концентрована. Але життя більше й неочікуваніше. Все у фільм не вкладаєш.

— **Розкажіть трохи про фестиваль. Які сподівання ви маєте?**

— Це наш перший великий фестиваль. Ще не знаю, чи зацікавить «Щоденник» глядачів Сараєва. Незрозуміло, чи вони знайдуть час на тлі інших, гучніших прем'єр. Тому я маю більше сподівань на професійне коло: колеж-режисерів, продюсерів, кінопрокатників з інших країн. Так само там буде багато українців.

— **Які плани ви маєте зараз?**

— Для моєї короткометражної картини я знайшла місце в Парижі, величезний склад біля станції метро, куди прибувають речі для наших біженців — їхні сім'ї або друзі присилають з дому. Мене це емоційно дуже торкнуло і я вирішила надати голоси цим речам через закадрові сповіді людей, змушених покинути свої домівки. Також тривалий час працюю над історією українсько-корейської пари, яка створює родину й народжує дитину серед культурних відмінностей і бюрократії. ■

Дмитро ДЕСЯТЕРИК

Фото з архіву героїні статті

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Юрій Шаповал, «Непрощений Олександр Довженко і комуністичні спецслужби». Варшава–Київ–Харків, 2022, 354 с.

Нове видання про Олександра Довженка

Книжка професора Юрія Шаповала стала темою дискусії, яку 28 липня організувала лабораторія ім. Річарда Пайпса Інституту політичних досліджень Польської академії наук (ІПД ПАН). Зустріч проходила онлайн.

Серед учасників були польські й українські науковці — фахівці з історичних та політичних наук. З привітальним словом виступив директор Інституту ІПД ПАН професор Гжегож Мотика. Він підкреслив, що спільне видання книжки очолюваною ним установою та Інститутом політичних і етнологічних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України є доказом тісної співпраці і підтримки українських дослідників під час війни.

Ведуча дискусії Богуміла Бердиховська підкреслила, що режисер Олександр Довженко був творцем україн-

ського експресіонізму у кіно. Його монументальні і відомі у світі фільми — це «Арсенал», «Земля» та «Звенигора». Богуміла Бердиховська відзначила також, що режисер був автором фільмів, які за естетичною формою є надзвичайними, але в ідейному плані часто підтримують більшовизм. Адже роботи мали задовольнити вождя Сталіна, які він, тим не менш, іноді критикував, що режисер переживав особливо гостро. Творчість Довженка досліджена у десятках творів, але довгі роки основою праць були лише його спомини. Був виданий також повний текст його щоденника. «Довженко робив пропагандистське радянське кіно, проте фрагментам своїх стрічок надавав подвійного значення», — відзначив під час дискусії професор Юрій Шаповал. Наприклад, у знятому в 1940 році «Визволенні», яке розповідає про приєднання Галичини до Радянського Союзу, що стало можливим після укладення пакту Молотова-Ріббентропа, він показував людей, звільнених з «капіталістичного ярма». Водночас пильне око камери помітило, що ці люди цивілізовані і що в них живе дух свободи.

В книжці Юрій Шаповал намагається дати відповідь, чому Довженко застосовує саме такий підхід. Видання ґрунтується на чотирьох томах справи на Олександра Довженка, які збереглися в державному архіві Служби безпеки України. Юрій Шаповал познайомився з документами наприкінці 90-х років, але тоді вони ще не були розсекречені. З них дізнаємося, що з кінця 20-х років ХХ століття Довженко перебував під пильним наглядом радянських спецслужб. Вони відстежували кожен його крок, політичну позицію, творчі плани, контакти. У найбілжачому його оточенні перебували інформатори та агенти. Але до них не належала його дружина, акторка Юлія Солнцева, якій часто це закидають.

Прінт-скрін з події

Чекісти ніколи не пробачили Довженкові його минулого, оскільки він був у лавах тих, хто боровся за Українську Народну Республіку. Вони мали переконання, що режисер є прихованим націоналістом, петлюрівцем і ненавидить радянську систему. «Ні, він не був націоналістом та бунтівником, однак ненавидів комуністичну систему, і тут чекісти мали рацію», — відзначає дослідник.

Довженко, подібно до інших тогочасних українських інтелектуалів, вів подвійне життя. Внутрішнє було незалежним, і такого «іншого Довженка» дозволяють пізнати збережені документи. Тут він не пропагандист, а реалістичний оглядач радянської політичної системи та її провідників. Відомо, що Довженко порівнював комунізм і фашизм.

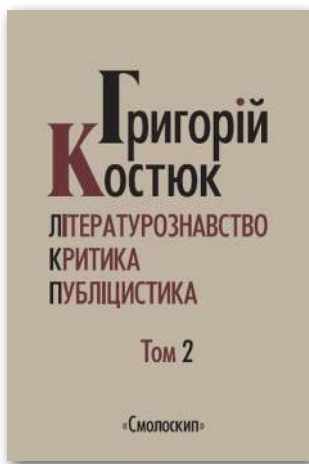
Автор у книжці згадує, що режисера захищав від ув'язнення навіть Сталін, попри те, що виступав і ініціатором його критики у пресі. Документи засвідчують, що Довженко був примушений інтегруватися в комуністичну

систему, але водночас він залишався патріотом України. Це була драма і важкий вибір.

Юрій Шаповал каже, що своєю книжкою хотів додати нових барв до творчого та політичного портрету Довженка. Праця також має на меті заохотити до подальших пошуків та дискусій на тему спадщини режисера. «Олександр Довженко добре знав, хто покрав Україну у ХХ столітті за прагнення до свободи та демократії. Нині Україна, Польща та весь світ об'єдналися проти спроб путіна повернути Україну до російського імперіалістичного контексту. В таких умовах досліджувати внутрішню свободу Довженка дуже важливо», — зазначив професор Юрій Шаповал.

Книжку «Непрощений. Олександр Довженко і комуністичні спецслужби» в електронному варіанті розміщено на сайті Інституту політичних і етнологічних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України (ipend.gov.ua) в розділі «Наші видання». ■

Григорій СПОДАРИК

Григорій Костюк. **Том 2: Літературознавство. Критика. Публіцистика.** Київ: Смолоскип, 2022, 830 с.

Українське ХХ століття за версією Григорія Костюка

Побачив світ другий том вибраних праць Григорія Костюка — українського культурного діяча, про якого сьогоднішні українці знають недостатньо.

Григорій Костюк народився 1902 року в Боришківцях (нинішня Хмельниччина), а помер 2002-го в США, тобто прожив фактично ціле століття, у 1930-ті роки зазнав репресій, а під час Другої світової війни зумів виїхати на Захід. Він був помітним літературознавцем, літературним критиком, істориком-популяризатором української культури, людиною, яка багато зробила

для збереження українських архівів за кордоном. Костюк написав відомі мемуари та брав активну участь у поточному літературному житті в еміграції.

До нинішньої книжки «Літературознавство. Критика», що з'явилася друком у видавництві «Смолоскип», увійшли лекції, прочитані Костюком ще в 1960-х роках на радіо «Свобода», а також добірка історико-літературних портретів. Це видання буде цікавим, з одного боку, тим, хто хоче зафіксувати для себе в лаконічній, але й пізнавальній формі основні події історії нашої літератури ХХ століття, а з другого — тим, кому цікаві окремі, часто не дуже відомі постаті українських письменників і письменниць.

Саме радіолекції Григорія Костюка представляють стислу схему історії української літератури від початку ХХ століття (тобто часів передреволюційних) до появи на літературній авансцені покоління «шістдесятників». Тут — основні явища і тенденції, головні імена, найважливіші дати. Враховуючи, що тодішня літературна історія була вельми плутаною, книжка Костюка в цьому сенсі може відігравати роль своєрідного, просто написаного «довідника», з яким можна звертатись у більш-менш хрестоматійних питаннях і від якого можна відштовхуватись у питаннях складніших, спеціальніших.

Лекції Костюка, втім, присвячені не лише найбільш очевидним і класичним темам, про які пишуть чи мали б писати в кожній першій-ліпшій історії літератури. Іноді літературознавець детально спиняється на таких іменах, про які переважно згадується побіжно. На-

приклад, він присвятив окрему лекцію Мирославу Ірчану, літератору, уродженцю Галичини (що тоді була в складі міжвоєнної Польщі), який жив і працював у Радянській Україні, а загинув у кривавому 1937-му. Або, на відміну від більшості тих, хто пише про українське літературне ХХ століття, Костюк не обмежується самою лише констатацією того, що в 30-х роках сталінський режим зруйнував свободу слова та змусив усіх авторів і авторок займатися переважно патетичною пропагандою — він наводить конкретні імена та досить розлогі цитати, щоб показати, що відбувалося з українською літературою в 1930-1950-х — у поезії, прозі, драматургії та літературній критиці. Адже про темні сторінки історії варто знати не лише те, що вони темні, варто предметніше розуміти, що саме і як саме тоді робилося.

Важливо, що в своїй історії української літератури Григорій Костюк не зосередився повністю, як це часто буває, на літературі Радянської України. У цих лекціях є дані про літературу Західної України та про літературу еміграції — не змішуючи, що важливо, ці два різні явища між собою. А там, де мова заходить про літературний процес часів Другої світової війни, Костюк розповідає також і про письменників, яким випало працювати під німецькою окупацією. Ця тема давно вже ніби не належить до табуованих, але залишається досить епізодично висвітленою.

Друга частина книжки — історико-літературні портрети. Григорій Костюк представляє дуже різних людей, які ви-

явилися важливими для літератури та культури минулого століття. Цей розділ об'ємніший і в певному сенсі цікавіший, ніж перший, бо тут автор уже має можливість детальніше розповісти про своїх героїв, представити факти їхнього життя та головні особливості творчості.

Цікаво, що в цих історико-літературних портретах ми зустрінемо людей радикально різних за своїми політичними поглядами, біографіями та естетикою. Є тут і текст про націоналіста, епічного реаліста, письменника Уласа Самчука, і про авангардного художника-космополіта, людину з яскравими й небуденними літературними здібностями Олексу Грищенка. Григорій Костюк написав і про суперпопулярного в свій час, «канонізованого» гумориста Остапа Вишню, і про одного з письменників «Розстріляного відродження», який загалом вважається другорядним, — Олеса Досвітнього. Поміж іншим, є в цьому розділі портрет не дуже широко знаного прозаїка Йосипа Позичанюка, котрий брав участь в антирадянському партизанському русі 1940-х, і розповідь про Анну Куліш, вдову драматурга Миколи Куліша, а також про представників уже зовсім іншого літературного покоління, другої половини століття — поетку Марту Тарнавську та одну з ключових постатей «шістдесятництва» — Івана Світличного.

Любителі української літератури і культури ХХ століття будь-якого рівня компетентності, напевно, знайдуть для себе цікаві й нові подробиці в текстах Григорія Костюка. ■

Олег КОЦАРЕВ

Otwarty Kraków

Ювілей 50-ліття
чоловічого хору
„Журавлі”

Jubileusz 50-lecia
chóru męskiego
„Żurawli”

Запрошуємо на ювілейний концерт чоловічого хору української меншини в Польщі.
Диригент: Ярослав Вуйцик

Zapraszamy na koncert jubileuszowy męskiego chóru ukraińskiej mniejszości narodowej w Polsce.
Dyrektor: Jarosław Wujcik

04.09.2022 | 16:00

Краківська Філармонія
Filharmonia Krakowska
ul. Zwierzyniecka 1

Квитки до придбання в Філармонії
Bilety w sprzedaży w Filharmonii
www.krakow.ukraincy.org.pl

ZADANIE WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

Вітаємо з ювілеєм Меланію Зубко!

100 років – це великий ювілей, це честь прожити цілий вік. Ти гідно прожила свої роки, була свідком і учасницею багатьох історичних подій. Пройшла нелегкий шлях життя, була переселена в межах акції «Вісла» з рідного села Ліски.

Ти завжди і у всьому була для нас прикладом, навчила поваги до Бога, Церкви та любові до України.

Бажаємо Тобі, нехай все, що в Тебе є, приносить Тобі радість, нехай все, чого в Тебе немає, не буде необхідним. Хай сонце світить Тобі завжди, а життя Твоє Мати Божа і Бог охороняють.

Бажаємо прожити у силі, здоров'ї в оточенні родини, яка цінує і любить Тебе, ще многі літа.

Бажають:

діти: Олена, Євгенія, Іван, Анна з чоловіком Юрком, онуки: Івона, Ольга, Стефанія, Марта з родиною,

Лука з родиною,

сестри: Стефанія, Ольга з дочкою Зенею, парафіяни з Хшанова

100-ліття

Запрошуємо на XXII Народні гуляння в Асунах

27 серпня 2022 року о 17:00, площа Осередка української культури в Асунах

У програмі: офіційне відкриття, солістка Марічка Притула (Запоріжжя), гурт Друзі (Венгожево), гурт Чорні Черешні (Луцьк/Рівне), вокалістки Оксана Атаманюк та Марія Явдошняк (Печеніжин), конкурс українських страв, розваги для дітей.

Організатори: Об'єднання українців у Польщі – Ольштинський відділ, ланка в Асунах, Осередок української культури в Асунах, Гмінний осередок культури в Барцяхнах

Колишні мешканці сіл Тростянець і Грозьова та їхні нащадки запрошують усіх охочих взяти участь у зустрічі у рідних селах. Заходи відбудуться 02-04.09.2022 року.

Детальна інформація за номерами:

+48 609 271 201 – Богдан Патра (Тшеб'ятів),
+48 666 179 770 – Alina Bacic-Saliszewski (Słupsk)

ПРИЇДЖАЙТЕ У РІДНЕ СЕЛО!

75 років тому комуністична влада ПНР в межах т.зв. акції «Вісла» насильно депортувала понад 150 тисяч українців з земель, на яких проживали наші предки споконвіку. Ця подія змінила життя нашої громади назавжди. Особливим місцем жаху, квінтесенцією зла, з яким стикнулися депортовані, став табір у Явожні.

У 2022 році, коли рашистська росія напала на Україну для того, щоб знищити її, наш народ, його ідентичність, мову та культуру, усвідомлюємо: мета тих, хто у 1947 році виселяв українців, така ж, як у сьогоднішніх московських посіпак. Але Україна та українці стоять та вистоять. Адже народ, який вміє і прагне боротися за свою свободу та незалежність, – не знищити!

Об'єднання українців у Польщі, Головна управа й управа гуртка в Катовицях
Парафія Успіння Пресвятої Богородиці УГКЦ у Катовицях разом з мером міста Явожно
запрошують всіх вас 10 вересня 2022 року

на урочисте відзначення 75-ї річниці акції «Вісла» біля пам'ятника жертвам табору у Явожні

9:30 – Вихід зі стоянки в мікрорайоні «Стали» (Osiedle Stały) у напрямку пам'ятника жертвам Явожна.

10:00 – Архієрейська Свята Літургія за всіх жертв депортації, промови та покладення квітів.

Перехід до Молодіжного дому культури, вул. Inwalidów Wojennych 2.

14:00 – Театральний спектакль.

Запрошуємо учнів та колективи наших шкіл, гуртки та всіх членів ОУП і громади.

Віддаймо шану нашим Предкам, пам'ятаймо гнаних та переслідуваних, пишаймося нашими Героями!

Головна управа ОУП

Відзначення співфінансується з державного бюджету

З сумом прийняли ми вістку, що 14 серпня в Лігниці Бог покликав до Царства Небесного

бл. пам. СТЕФАНІЮ ТИМУ

з дому Лихач,

уродженку Молодич на Ярославщині, яку в молодечому віці виселено на західні землі Польщі.

Пані Стефанія – мама нашого друга

Петра Тими

довгорічного голови Об'єднання українців у Польщі.

Нехай чужа земля, яка прийняла Вашу матір на вічний спочинок, буде їй легкою.

У цей траурний час ми з усіма Вами, приятелю Петре,

та усією сім'єю – сестрами і братами, а також з дальшою родиною.

Об'єднання українців у Польщі

Пане Петре,

єднаємося з Вами у скорботі з приводу смерті матері

бл. пам. СТЕФАНІЇ ТИМИ

яка спочила в Лігницькій землі, де після виселення з чоловіком створили багатодітну сім'ю

та трудилися над вихованням своїх дітей.

Вічна їй пам'ять!

Редакція «Нашого слова»

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuczenko, redaktorzy – Igor Szerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Valeriia Kirikova, redaktor techniczny – Olga Michalik, prenumerata, reklama – Lesia Korostalewicz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewicz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat).

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: http://ukraincy.org.pl

Fotokład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2300 egz.

Pismo dofinansowane ze środków budżetu państwa

Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u,

w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Eventualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00

lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają точку zору autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalną pozycją

Ministra wewnętrznych spraw ta administracji.

